

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Budžetinė įstaiga, A.Vivulskio g. 11, LT-03162 Vilnius, tel. (8 5) 266 8176, (8 5) 266 8169, faks. (8 5) 266 4209,
el. p. post@socmin.lt, <https://socmin.lrv.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1886 03515

Lietuvos Respublikos Seimo
Audito komitetui

2021-12-
į 2021-11-18 Nr.
Nr. S-3466

Kopija
Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO AUDITO KOMITETO POSĖDŽIO PROTOKOLO IŠRAŠO

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau – Ministerija), vykdydama Lietuvos Respublikos Seimo Audito komiteto 2021 m. spalio 20 d. posėdžio protokolo išraše nurodytą pavedimą pagal kompetenciją įvertinti infliacijos augimo tempus gyventojams socialinės apsaugos srityje, teikia šią informaciją.

Augantis darbo užmokestis, augančios šildymo, elektros, kitų komunalinių paslaugų kainos, didėjančios išlaidos kitoms paslaugoms bei prekėms, įtakoja ir socialinių paslaugų kainų augimą.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. spalio 10 d. nutarimu Nr. 978 patvirtinta Socialinių paslaugų finansavimo ir lėšų apskaičiavimo metodika (toliau – Metodika), perkamų (parduodamų) ar finansuojamų bendrųjų socialinių paslaugų ir socialinės priežiūros kainą savivaldybės ir socialinių paslaugų įstaigos nustato derindamos ją su savininko teises ir pareigas įgyvendinančia institucija ar socialinių paslaugų įstaigos dalininkais (savininkais) ir atsižvelgdamos į bendrųjų socialinių paslaugų ir socialinės priežiūros organizavimo išlaidas, socialinių paslaugų teikimo savivaldybės teritorijoje ypatumus ir šių išlaidų efektyvų panaudojimą. Socialinės globos kainą socialinės globos įstaigos nustato pagal Metodikos 22 punkte nurodytas lėšų dalis, derindamos ją su savininko teises ir pareigas įgyvendinančia institucija ar socialinės globos įstaigos dalininkais (savininkais), su socialinę globą perkančiomis ar finansuojančiomis savivaldybėmis ir atsižvelgdamos į socialinės globos organizavimo išlaidas ir šių išlaidų efektyvų panaudojimą. Metodikos 22-27 punktuose yra nurodyta, kokios išlaidos sudaro perkamos (parduodamos) ar finansuojamos socialinės globos kainą.

Didelę įtaką socialinių paslaugų kainų didėjimui daro kasmet augantis socialinių paslaugų srities darbuotojų darbo užmokestis, kuris įskaičiuojamas į socialinių paslaugų kainą. 2021 m. I ketv., lyginant su 2020 m. I ketv., savivaldybių biudžetinėse įstaigose ir seniūnijose dirbančių socialinių darbuotojų darbo užmokestis didėjo 9,8 proc. ir siekė 859 Eur „į rankas“, nors ir vis dar atsiliko (11 proc.) nuo šalies vidutinio darbo užmokesčio (kuris šių metų pirmą ketvirtį siekė 966,5 Eur „į rankas“). Socialines paslaugas teikiančios įstaigos nuolat susiduria su socialinių paslaugų srities darbuotojų trūkumu (pvz., socialinės globos įstaigų atveju ši problema aktuali apie 60 proc. įstaigų). Todėl, siekiant paskatinti specialistus rinktis dirbti šioje srityje, būtina ir toliau didinti socialinių paslaugų srities darbuotojų darbo užmokestį, mokant konkurencingą atlyginimą, ne mažesnę nei šalies vidutinis darbo užmokestis. Šiais metais nuo liepos 1 d. socialinių paslaugų srities darbuotojams Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymu nustatyti minimalieji pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientai didėjo 30 proc., vietoj buvusių 20 proc., taip pat didėjo pareiginės algos pastovioji dalis už jų turimą kvalifikacinę kategoriją (už pirmą kvalifikacinę kategoriją didėjo nuo 10 iki 15 proc., už antrą – nuo 15 iki 20

proc., už trečią – nuo 25 iki 30 proc.). Taip pat, nuo 2022 m. sausio 1 d. 0,5 koeficiento didės minimalieji pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientai. Socialinių paslaugų srities darbuotojų darbo užmokestis priklauso ir nuo bazinės pareiginės algos dydžio, kuris 2022 m. didės nuo 177 iki 181 Eur.

Svarbu paminėti, kad įstaigos vadovai, įvertindami konkurencinę aplinką ir siekdami balanso tarp atitinkamas funkcijas atliekančių darbuotojų darbo užmokesčio, neišvengiamai turi didinti slaugytojų ir jų padėjėjų darbo apmokėjimą. Lietuvos Respublikos Seimui buvo pateiktas siūlymas didinti slaugytojų padėjėjų minimalius pastoviosios dalies koeficientus, tačiau šiam siūlymui pritarta nebuvo. Nežiūrint to, globos įstaigos turi didinti slaugytojų ir jų padėjėjų darbo užmokestį tam, kad išlaikyti jau turimus darbuotojus ar pritraukti naujus.

Kitas aspektas, kuris įtakoja darbo užmokesčio ir tuo pačiu kainų didėjimą yra šakos kolektyvinės sutarties nuostatų įgyvendinimas globos įstaigose. 2018 m. gegužės 18 d. Socialinių paslaugų šakos kolektyvinės sutarties Nr. PV3-110 10 punkte nustatyta, kad, didėjant minimaliajai mėnesinei algai ar minimaliems pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientų dydžiams atitinkamu dydžiu, šiuo dydžiu didinama ir darbuotojų pareiginės algos pastovioji dalis, neviršijant Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymu nustatytą pareiginės algos pastoviosios dalies maksimalių dydžių. Nuo 2022 m. kyla minimali mėnesinė alga (730 Eur).

Darbo užmokestis (susiję mokesčiai), energetiniai resursai ir kitos išlaidos (prekės ir paslaugos) yra esminiai kintamieji, kurie turi didžiausią įtaką globos namuose patiriamų išlaidų dydžiui. Priklausomai nuo situacijos šalies ūkyje (ekonomikoje), pvz., augant darbo užmokesčiui, brangstant energetiniams resursams, prekėms ir paslaugoms atitinkamai auga poreikis didesniai įstaigų teikiamų paslaugų finansavimui.

Tiek socialinių paslaugų įstaigų vadovai, tiek kiti socialinių paslaugų srities darbuotojai turi kasmet tobulinti savo profesinę kompetenciją dalyvaudami nustatytą valandų skaičių mokymuose ir supervizijose. Išlaidos kvalifikacijai tobulinti taip pat įtraukiamos skaičiuojant socialinių paslaugų kainą.

Kokiu mastu darbo užmokesčio ir kitų išlaidų, sudarančių socialinių paslaugų kainą, augimas įtakos socialinių paslaugų kainą, informaciją Ministerija turės 2022 m. balandžio mėn., kadangi, vadovaujantis Metodikos 34 punktu, kasmet iki kovo 1 d. savivaldybės turi pateikti informaciją apie per 12 paskutinių mėnesių pirktų ar finansuotų socialinių paslaugų kainas Socialinių paslaugų priežiūros departamentui prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, kuris informaciją apie socialinių paslaugų vidutines kainas skelbia kasmet iki balandžio 1 d. Šiuo metu Ministerija turi duomenis apie 2020 m. ir ankstesnių metų socialinių paslaugų kainas.

Vadovaujantis Socialinių paslaugų įstatymu (toliau – Įstatymas), mokėjimo už socialines paslaugas dydis nustatomas atsižvelgiant į teikiamų asmeniui (šeimai) socialinių paslaugų rūšį ir į asmens (šėimos) finansines galimybes mokėti už socialines paslaugas. Atkreiptinas dėmesys, kad socialinių paslaugų kainų augimas įtakos šių paslaugų gavėjų mokėjimo už gaunamas paslaugas dydžiui neturi, nes asmuo už socialines paslaugas moka tam tikrą procentinę dalį nuo savo pajamų (ilgalaikės socialinės globos atveju – ir atsižvelgiant į turimą viršnormatyvinį turta), kas reiškia, kad asmens mokėjimo už paslaugas dydis gali didėti tik padidėjus asmens pajamoms. Informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo ir atstovavimo interesais paslaugos teikiamos nemokamai, mokėjimo už kitas bendrąsias socialines paslaugas dydis apskaičiuojamas savivaldybės institucijos nustatyta tvarka. Mokėjimo už socialinę priežiūrą ir socialinę globą dydis yra nustatytas Įstatyme. Mokėjimo už socialinę priežiūrą dydis asmeniui (šeimai) neturi viršyti 20 procentų asmens (šėimos) pajamų, už dienos socialinę globą – 50 proc. asmens pajamų, už trumpalaikę ir ilgalaikę socialinę globą – 80 proc. asmens pajamų. Jei suaugusio asmens turto vertė yra didesnė už jo gyvenamosios vietos savivaldybėje nustatytą turto vertės normatyvą, mokėjimo už ilgalaikę socialinę globą suaugusiam asmeniui dydis per mėnesį padidėja vienu procentu, skaičiuojant nuo turto vertės, viršijančios normatyvą.

Vadovaujantis Įstatymu, asmens mokėjimo už socialines paslaugas dydį nustato savivaldybė, vadovaudamasi Mokėjimo už socialines paslaugas tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos

Respublikos Vyriausybės 2006 m. birželio 14 d. nutarimu Nr. 583 (toliau – Aprašas). Aprašo 3 punkte yra nustatyta, kad kiekviena savivaldybė patvirtina savivaldybės gyventojų mokėjimo už tam tikrų rūšių socialines paslaugas tvarką, išsamiai nustatančią mokėjimo dydžius, atleidimo nuo mokėjimo už socialines paslaugas sąlygas ir atvejus, pagalbos pinigų mokėjimo savivaldybių gyventojams atvejus, finansinių galimybių vertinimą ir kitas sąlygas. Vadovaujantis Įstatymo 26 straipsnio 5 dalimi, savivaldybė turi teisę atleisti asmenį nuo mokėjimo už socialines paslaugas ir kitais, Įstatyme nenustatytais, atvejais. Vadovaujantis Įstatymo 4 straipsnyje nustatytais socialinių paslaugų valdymo, skyrimo ir teikimo principais, asmens finansinės galimybės mokėti už socialines paslaugas neturi įtakos asmens galimybėms gauti socialines paslaugas. Savivaldybė socialines paslaugas turi skirti pagal asmeniui (šeimai) nustatytą socialinių paslaugų poreikį, asmens finansines galimybes vertinti pagal asmens individualią situaciją, vadovaujantis Įstatymo ir Aprašo nuostatomis, pagal asmens gaunamas pajamas nustatyti atitinkamą asmens mokėjimo dydį arba, esant poreikiui, vadovautis minėta Įstatymo 26 straipsnio 5 dalies nuostata.

Atkreiptinas dėmesys, kad savivaldybių biudžetams yra skiriamos valstybės biudžeto specialios tikslinės dotacijos asmenų su sunkia negalia socialinei globai finansuoti (toliau – valstybės dotacijos). Tai įtvirtinta Įstatymo 34 straipsnio 4 dalyje. Vadovaujantis Metodikos 10 punkto nuostatomis, savivaldybių biudžetams iš valstybės dotacijų asmeniui su sunkia negalia socialinei globai teikti skiriama lėšų dalis sudaro 7,2 bazinės socialinės išmokos (BSI) dydžio per mėnesį. Šis dydis taikomas savivaldybėms planuojant lėšų asmenims su sunkia negalia socialinei globai užtikrinti savivaldybėje poreikį, numatant vidutinį finansavimo iš valstybės dotacijų dydį vienam socialinės globos gavėjui. Valstybės dotacijų lėšų dalis, skiriama konkretaus asmens socialinei globai finansuoti, priklauso nuo asmens finansinių galimybių mokėti už socialines paslaugas (ji gali būti ir didesnė ir mažesnė už nustatytą 7,2 BSI dydį). Valstybės dotacijų lėšomis dengiamas skirtumas tarp socialinės globos kainos ir asmens mokėjimo už socialinę globą. Vadinasi, kylant socialinės globos kainai, asmens mokėjimo dalies dydis nekyla, o didėja savivaldybės dengiama kainos dalis iš valstybės dotacijų ar kitų finansavimo šaltinių. Įprastai savivaldybių pateikiamas valstybės dotacijų poreikis asmenų su sunkia negalia socialinei globai finansuoti yra pilnai patenkinamas. Atsižvelgiant į minėtą kainų augimą, didėja ir valstybės dotacijų poreikis.

Viceministrė

Vilma Augienė

Jurgita Gajauskienė, tel. 8 659 24797, el. p. jurgita.gajauskiene@socmin.lt
Aušrinė Garbačiauskienė, tel. 8 658 59902, el. p. ausrine.garbaciauskiene@socmin.lt
Jovita Kuzmickienė, tel. 8 658 59209, el. p. jovita.kuzmickiene@socmin.lt
Daiva Adomavičiūtė, tel. 8 658 60416, el. p. daiva.adomaviciute@socmin.lt